75 років служби народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 3. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го СІЧНЯ (JANUARY) 1968 No. 3. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 4 січня, 1967

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПІДПИСАВ 2-го січня закон про продовження федеральної допомоги початковим і середнім школам на найближчі два роки на суму 9.3 більйона дол. Важність цього закону кінчається 30-го червня 1970-го року. Цього самого дня Президент підписав також закон про допомогу закордонним державам в сумі 2.29 більйона дол. у фінансовому році, що кінчається 30-го червня 1968. Це найменша сума на допомогу закордонові в 20-ох роках, від коли вона існує. Схвалена сума Конґресом на один більйон менша від того, чого домагався Уряд.

КОНВЕНЦІЯ АФП - КІО НА ФЛОРИДІ великою більшістю підтримала політику президента Джансона в справі війни у В'єтнамі. Але переведені опитування, переведені Аґенцією Публічної Опінії д-ра Ґеллупа виявляють, що членство Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Організацій не вповні погоджується зі своїми конвенційними делеґатами. І так 55 відсотків опитуваних осіб із робітничих родин гадають, що Джансон добре виконує свої обов'язки, а 34 відсотки думають, що недобре. 47 відсотків твердять, що Джансон добре веде війну у В'єтнамі, а 43 відсотки мають протилежну думку. 43 відсотки вважають помилкою висилку війська ЗДА до В'єтнаму, а 51 відсотка думає, що ні.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПОВІДОМИВ, що на голову Ради Економічних Дорадників найменує члена цієї Ради Артура М. Окуна, який працює там вже три роки. Ця номінація відбудеться після того, як Сенат затвердить номінацію теперішнього голови Ради Економ. Дорадників Ґарднера Еклі на становище амбасадора до Італії. Номінація голови Ради Економічних Дорадників не потребує затвердження Сенату. Ця Рада, головно її голова стежить за економікою цієї країни та інформує Президента, що він має робити, щоб господарка ЗДА розвивалася не зашвидко і не заповільно.

ОКРЕМИЙ ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА професор і декан університету Брендейс Джон П. Ровч заявляє, що тільки хворі умово люди, параноїки, можуть говорити про те, що при вбивстві президента Джана Ф. Кеннеді діяли змовники. Ровч заявляє, що коли б була змова, то брат Президента сенатор Роберт Ф. Кеннеді, який був тоді головним прокуратором, був би переслідував змовників, коли б вони були. Не можна подумати, щоб Роберт Кеннеді був такий байдужий до справи вбивства свого брата, щоб не переслідував змовників, використовуючи всі можливості головного прокуратора.

ІНФЛЮЕНЦА НАБИРАЄ РОЗМІРІВ ПОШЕСТИ, як стверджує комісар здоров'я в місті Ню Йорк д-р Евард О'Рурк, який сам видужує з неї. Недужі на інфлюенцу часто западають на запалення леґенів, бо їхній організм послаблений. Недужих на флю пізнати по кашлю, пчиханні та катарі носа і слізних очах. Старші особи і недужі на серце повинні щепитися проти інфлюенци. Вона появляється щодва роки, і в 1965 - 1966-му році була в Америці. Цього року недуга інфлюенци проходить досить лаґідно. В останньому тижні грудня на запалення вмерли в Ню Йорку 109 осіб, а без інфлюенци вмирає в цьому сезоні тижнево коло 90 осіб.

У СВІТІ

ІНДІЯ ПРОВЕРНУЛА ПОВНУ СВОБОДУ „ЛЕВОВІ КАШМІРУ", шейхові Мохаммедові Абдуллахові, який впродовж останніх 14-ох років 13 перевів у в'язниці. Шейх Абдуллах є духовим і політичним лідером мусульманських кашмірців, які борються проти абсолютної влади Індії, яка спершу зайняла збройною силою Кашмір та після того анектувала його. Абдуллах пішов зараз після свого звільнення до мошеї, де він виголосив промову до 5.000 мусульман, а після того поїхав до президента Індії Закіра Гусаїна. Вчорашній в'язень і президент Індії обнялись, будучи давніми приятелями. Абдуллах апелював до мирного розв'язання індійсько-кашмірської проблеми, але заявив, що він своїх поглядів не змінив.

У ФРАНЦІЇ ЗАСНУВАЛАСЬ ДРУГА КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ, зорієнтована на Пейпінґ. Основуючі загальні збори відбулися в приявності кількасот комуністів у Пюрікар в південній Франції. Органом цієї партії є „Ль-Юманіте Нувель".

ПІВДЕННО - В'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД ВИДАЛИВ ПРЕДСТАВНИКА американського тижневого журналу „Нюзвік" за критичні статті про південно-в'єтнамську армію. Представник „Нюзвіку" Еверет Мартін дістав наказ виїхати впродовж одного тижня.

КОМІСІЯ ДЛЯ ЧУЖИНЕЦЬКИХ СПРАВ У ШВЕЦІЇ ПОРУЧИЛА УРЯДОВІ признати політичний азиль чотирьом американським дезертирам з воєнної морської фльоти, які втекли були 23 жовтня мин. року з літаконосця „Інтрепід" в Японії і зголосились до совєтської амбасади в Токіо. Швеція признає азиль тим дезертирам, що мають 19 і 20 років, „з гуманітарних причин" і під умовою, що вони не будуть займатися ніякою політикою.

КОМУНО - КИТАЙСЬКА ОФІЦІЙНА ПРЕСОВА АҐЕНЦІЯ ПОШИРИЛА ДОВГУ ЗАЯВУ проти Совєтського Союзу й большевиків. У тій заяві називається кремлівських володарів „новими царями", які ніби прийняли „капітуляційну" лінію, привертають капіталізм в СССР і разом із Америкою змовляються проти Китаю та міжнародного комунізму.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ТАНТ ПЕРЕВІВ ОКРЕМІ НАРАДИ З представниками Туреччини, Греції і Кіпру в справі замирення у конфлікті, який в листопаді мин. року погрожував вибухом війни між Грецією і Туреччиною. Йдеться про права турецької меншини на Кіпрі, порушувані кіпрсько-грецькою більшістю. В минулому тижні кіпрські турки проголосили створення власної „Ради": кіпрсько-грецький уряд перестеріг чужинних представників не входити у зв'язок з тією турецькою „Радою", бо це, мовляв, було б нельояльністю супроти Кіпру.

КОНТРОЛЬОВАНА ВІЙСЬКОВИМ УРЯДОМ ГРЕЦЬКА ПРЕСА ПОДАЛА НОВОРІЧНЕ ЗВЕРНЕННЯ короля Константина, передане з Риму, на задніх сторінках і з пропущенням речення, де говорилося про свободу й демократичне правління. Зате на перших сторінках подано звернення наставленого урядом віце-короля, генерала Ґеорґа Зоітакіса. Однак закордонний дипломатичний корпус в Атенах того віце-короля не визнає і ніодна західня держава не визнала ще нового уряду, який прийшов до влади у висліді перевороту в квітні минулого року.

Уряд плянує податок від подорожей поза Західню півкулю

Вашинґтон. — Уряд думає над тим, щоб оподаткувати виїзд до держав поза Західню півкулю, щоб зменшити вивіз долярів із цієї країни. Згідно з проєктом має бути схвалений Конґресом податок від квитків на подорож кораблем або літаком. Досі ще не знати, який високий мав би бути цей податок. Уряд конче хоче зменшити дефіцит у платному балянсі з закордоном, бо минулого 1967-го року ЗДА видали на 3.5 більйона дол. більше, як дістали із чужих держав. Обдумують також такий проєкт, щоб американський турист платив податок від кожного дня, прожитого за океаном. Один урядовець виявив, що податок від одного дня мав би виносити 5-6 дол. Голова Палатної Комісії Способів і Засобів конґресмен Вілбур Д. Міллс заявив, що він підтримає урядовий проєкт в справі обмеження виїздів за кордон, щоб зменшити відплив долярів із ЗДА. Комісія Способів і Засобів вирішує всі проєкти, які домагаються більших податків. Президент Джансон сказав на пресовій конференції, що американські туристи вивезли за океан в 1967-му році понад 2 більйона дол. більше від тієї суми, яку залишили чужинні туристи у ЗДА. Президент хоче зменшити цей дефіцит принаймні на 750 мільйонів дол.

Ромні називає свою подорож до Европи й Азії корисною

Ню Йорк. — Мишиґенський губернатор республіканець Джордж Ромні 3-го січня вернувся з одномісячної подорожі до Европи й Азії в більшості корисної. Він сказав, що його подорож до В'єтнаму була ліпшою, як в 1955-му році, коли, як він давніше нарікав, йому не показали повної правди. Тепер він міг розмовляти, з ким хотів, та оглядати все без жадних обмежень. З першої своєї подорожі до В'єтнаму Ромні не був вдоволений, і казав, що йому „сполоскали" мозок. Ця заява зменшила його популярність серед виборців. Тепер Ромні впродовж 22-ох днів буде вести виборчу кампанію в стейті Ню Гемпшир, де бере участь у правиборах як республіканський кандидат на президента.

МекКарті братиме участь у правиборах в Ню Гемпширі

Вашинґтон. — Сенатор демократ із Міннесоти Юджін МекКарті несподівано повідомив 3-го січня, що він братиме участь у правиборах в стейті Ню Гемпшир, які відбуваються як перші в цілій країні в дні 12-го березня. Ця заява сенатора є несподіванкою, бо ще минулого тижня він заявляв, що не братиме участи в правиборах в Ню Гемпширі, бо вони не надто важні. Тепер він каже, що виборці в Ню Гемпширі хочуть мати тест, якою популярністю втішається міннесотський сенатор, і тому він рішився кандидувати. МекКарті виступає проти президента Джансона, якого критикує за війну у В'єтнамі, і хоче показати, скільки скільки виборців підтримує його в боротьбі проти Джансона. Сенатор МекКарті думав в лютому виїхати до В'єтнаму, і тому не плянував кандидувати в Ню Гемпширі. Тепер він змінив свій плян і про становище у В'єтнамі інформуватиметься в тих сенаторів, які відвідають В'єтнам. МекКарті вестиме виборчу кампанію в Ню Гемпширі майже два тижні, і ця кампанія коштуватиме найменше 50.000 дол.

Стрікмен хоче уневажнити договір про фільтр із Колюмбійським університетом

Ню Йорк. — Хемік Роберт Л. Стрікмен старається скасувати договір в справі продукції фільтра який повинен би зменшувати кількість нікотини і смоли в цигарках. Цей договір заключив був винахідник цього фільтра Стрікмен із Колюмбійським університетом, який мав діставати 51 відсоток із прибутків, які даватиме продаж нових „безпечних' фільтрів. Тепер Стрікмен хоче уневажнити цей договір тому, що досі Колюмбійський університет не зробив нічого, щоб здійснити продукцію фільтра. Влітї 1967-го року президент університету д-р Грейсон Кірк вихвалював фільтр і сподівався з нього великих прибутків. Преса критикувала університет за те, що береться до непевного бизнесу. Університет випробовує фільтр в своїх лябораторіях, але його фахівці заявляють, що не знати, як реаґуватимуть курці на новий фільтр, бо невідомо, як він їм смакуватиме. Стрікмен нарікає, що університет не зробив досі договору з фабриками цигарок про продукцію нового фільтра.

Безгосподарне господарювання Дніпром триває

Великий Дніпро-Бузький лиман, що є перехідним місцем, де прісні води Дніпра впадають в непиттєві, солоні води Чорного моря, настільки останнім часом змілів, що в лимані почала гинути прісноводна риба. Щороку Дніпро несе до моря приблизно 53 мільйони кубічних метрів води, а в маловодні роки несповна 30 мільйонів, і тоді солона морська вода заходить у район лиману, знищуючи річкову рибу, а на самому Дніпрі кораблі раз-пораз натрапляють на мілини ... Тижневик „Наше Слово" з Варшави в числі 45 повідомив, на підставі совєтських джерел, про нові технічно-виробничі пляни щодо Дніпра: „З часом для потреб промисловости і зрошення басейну Дніпра забиратиметься 25 мільярдів кубометрів води. Тоді є загроза, що Дніпро - Бузький лиман обміліє, і туди потрапить з Чорного моря солона вода. Цього допустити ніяк не можна". Щоб не допустити до такої, заплянованої технікам, катастрофи, на лимані мають розпочати будувати велитенську греблю. Газета інформує: „Нова гідроспоруда незабаром народиться в районі Очакова, являючи собою своєрідну комбінацію греблі і судноплавного шлюзу. У маловодний рік гідровузол не допустить проникнення в лиман солоної води. Тоді-то на певний час Дніпро і не впадатиме в Чорне море", а тільки у свій власний лиман.

Після Ліберії — Гомфрі відвідав Ґану

Населення міста Монровія в Ліберії (Африка) вітало оваційно віце-президента ЗДА Гюберта Гомфрі під час його відвідин зв'язаних з інавґурацією президента Ліберії Вільяма Тюбмана. На фото: віце-президент і пані Гомфрі проходять удекорованими вулицями Монровії.

Аккра, Ґана. — Віце-президент Гюберт Гомфрі закінчив свої відвідини в Ліберії, де він був офіційно на інавґурації тамошнього президента Вільяма Тубмана, і прибув до африканської Ґани. Він мав довгу розмову з головою Ґани, генералом Жозефом Анкрахом, який два роки тому перевів переворот проти комунофільського диктаторського президента Кваме Нкрумаха, який від того часу перебуває як політичний еміґрант в сусідній Ґвінеї. Віце - президент Гомфрі підписав з генералом Анкрахом умову задля доставлення Ґані харчів на 12 мільйонів долярів. Він заявив, що американський Уряд буде старатися дістати згоду від Конґресу на значне підвищення фондів для закордонної допомоги. Гомфрі прославляв Ґану за її змагання до державної незалежности та відданість принципам свободи і справедливости.

Ватиканський часопис критикує ЗДА за В'єтнам, але не подає розв'язки

Рим. — Тижневик „Ль Осерваторе Делля Домініка", пів-офіційний орган Апостольської Столиці, приніс статтю свого редактора Федеріка Алессандріні, в якій критикується Америку за її політику супроти В'єтнаму, однак в підсумках своїх міркувань — не подається практичної іншої розв'язки в єтнамської проблеми, як та, до якої змагає Джансон. Названий часопис висловлює острах, що Америка, опинившись в „імпасі" у В'єтнамі, буде намагатися поширити війну на Камбоджу й Ляос, що може привести до дальших ускладнень — політичних і мілітарних. Загострення війни у В'єтнамі прийде — за твердженням того часопису — також внаслідку відходу з американського уряду секретаря оборони Роберта МекНамари, який ніби був за ведення В'єтнамської війни обмеженими засобами й для обмежених цілей. Італійський автор запевняє, що В'єтнамська війна та особливо бомбардування Північного В'єтнаму поставили в клопітливе становище приятелів Америки і її саму і що те бомбардування сприяє морально-політично комуністичному Північному В'єтнамові. За американськими коментарями — та стаття віддзеркалює настрої в Апостольській Столиці й погляди самого Папи, який проте керується виключно мотивами гуманітарними, без уваги на державні інтереси Америки. Власне з'ясування Папі, чому американське летунство мусить бомбардувати Північний В'єтнам і чому не можна перервати його — із шкодою для безпеки і цілости американського війська у В'єтнамі, — було причиною відвідин президента Джансона у Папи 24 грудня ц. р.

Пацієнт з перещепленим серцем почувається добре — операція заторкнула правні й расові моменти

Кейптавн. — 58-літній дентист, д-р Філіп Бляйберґ, якому перещеплено серце померлого на вилив крови в мізку 24-річного Кліва Ґавпта, почувається добре, приймає плинні страви і розмовляє. Однак він знаходиться під киснем, хоч і не стосується супроти нього штучного віддихання; в наступному тижні мають піддати його кобальтовим насвітлюванням, які протидіятимуть можливому затрусненню внаслідку діяння серця, як органу з іншого людського організму. Лікарі не знають причини, чому попередній пацієнт із перещепленим серцем Луїс Вашканскі, дістав був після, здавалося, успішної операції — запалення легенів в два тижні після операції і помер внаслідку тієї недуги. Тому тепер ізольовано Бляйберґа від зовнішнього світу і не допускають до нього навіть найближчої родини, щоб запобігти можливому зараженню.

Цілком несподівано ця остання операція спричинила ускладнення в двох ділянках — правній і расовій. Виявляється, що на чотири дні перед перещепленням серця Бляйберґові — він і його родина продали американській радіо-телевізійній стації Нешенел Бродкестінґ Компані монопольне право висвітлювання його світлин з часу перед операцією, під час неї і після неї. Названа американська радіо-телевізійна компанія заплатила Бляйберґові 9.000 дол. перед операцією і 16.000 дол. після неї, а других 25.000 дол. має дістати шпиталь. Названа компанія (Ен Бі Сі) зголосила скаргу до суду проти тих фотографів, які на власну руку зробили у шпиталі різні світлини, — зокрема проти одного часописного фотографа Дона МекКензі, який передягнувся, як ніби член медичного персоналу, в тому характері був приявний під час операції перещеплювання серця і поробив багато світлин. Коли один з лікарів виявив ту містифікацію — фотографа-журналіста видалили із операційної залі й шпиталю і він негайно відлетів до Йоганесбурґу. Друга справа, яка ще в ході обміркувань, це здогадне порушення расового законодавства, яке існує в Південноафриканському Союзі. Клів Гавпт, який помер на удар мізку, був мулятом, а Бляйберґ, жид, є білим. Виринуло питання, чи тут не переступлено „расової межі'.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВИЙШЛА ДРУГА КНИГА ІСТОРІЇ РИМСЬКИХ ВСЕЛЕНСЬКИХ АРХИЄРЕЇВ

(УПБ, РИМ) — Як чергове видання Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи — Праці Греко - Католицької Богословської Академії, том XXVIII - XXX. — появився недавно 2-ий том великої праці о. проф. д-ра Ісидора Нагаєвського п. н. „Історія Римських Вселенських Архівів". Охоплює вона часи від Авіньону до французької революції і подає багато матеріялу про українську Церкву, що знайшлась в тому часі на широкій світовій арені. Книга на 600 сторінках, має вісім великих розділів.

ДОПОВІДЬ Д-РА В. ЯНОВА В УВАН

Ню Йорк. — На пленарній конференції, з участю Філософічної секції УВАН, буде прочитана доповідь д-ра Володимира Янова, проф. Українського Вільного Університету в Мюнхені, на тему „Творчість Миколи Шлемкевича з етно-психологічного погляду". Конференція відбудеться в п'ятницю 5-го січня о 6-ій год. 30 хв. веч. в будинку УВАН.

РІЗДВЯНІ ТЕЛЕВІЗІЙНО-РАДІОПРОГРАМИ В ШИКАҐО Й НЮ ЙОРКУ

Заходами „Години Українських Мелодій" Романа Мариновича в цьому році з приводу українського Різдва будуть передані програми по радіо й телевізії в Шикаґо й Ню Йорку. В Ню Йорку в навечер'є Різдва Христового, в суботу 6 січня будуть передані дві радіо - програми: о год. 9-ій ранку та о год. 6-ій вечора. На українське Різдво, в неділю 7-го січня о год. 10:30 вранці по каналу 26 в Шикаґо буде передана Різдвяна телевізійна програма.

КОРОЛЕВА ХЛІБОРОБІВ МАНІТОБЩИНИ — УКРАЇНКА

Вінніпеґ. — В готелі „Марлборо" у Вінніпеґу відбувся великий бенкет і церемонія вибору Королеви Манітобської Фармерської Спілки-Юнії на 1968 рік. Більшість голосів жюрі припали гарній молодій українці панні Деборі Семенюк із Майн Рівер. Тижневик „Вільний Світ" з 25 грудня м. р. помістив фотознімку з неї та двох дружок, Віолети Ґмітрик і Лінди Студер з Манітобської провінції. На фото королева хліборобів Манітобщини, висока дівчина з типовим українським обличчям, чорноброва і з чарівною усмішкою, тримає в руках пам'яткову відзнаку - статую, а її голову прикрашує корона.

МИСТЕЦЬКИЙ ВИСТУП УКРАЇНЦІВ В ОТТАВІ

Оттава. — У столиці країни, в рямцях плянів Онтарійської Ради народного мистецтва, відбувся в грудні м. р. концерт пісні і танцю народних груп Канади. Тижневик „Новий Шлях" з 6 січня повідомляв, що до місцевих самодіяльних гуртків долучились запрошені ансамблі деяких груп з Монтреалю і Торонта. Українців репрезентували: хор Української Православної Церкви в Оттаві, під управою п. І. Токарика, танкова група Української Католицької Церкви і така ж група Української Православної Церкви. Концерт пройшов з найкращим успіхом.

РАДІО-ПЕРЕДАЧА РУЄЦК

Торонто. — Рада Українських Євангельських Церков у Канаді, РУЄЦК, передала через СВС різдвяну радіо-передачу на Україну. Пастор Речун-Панько звершив молитву за Рідний Край, проповідник И. Обельницький прочитав св. Писання з Євангелії від Луки 2. 1 - 20, пастор Володимир Кучер виголосив різдвяну проповідь, а пастор М. Фесенко, Голова РУЄЦК, передав братам і сестрам на Україні привіт від українців у Канаді та від РУЄЦК. Хор Української Пресвітерської Церкви в Торонто, під диригентурою П. Сича, відспівав українські традиційні колядки, а тріо сестер Черняк та сестер Бовкун додали богослуженню ще більшої святости й величности. А. Бовкун співала сольо „Що то за прядиво", а Е. Фесенко акомпанувала всім при органах.

Високе відзначення Леоніда Молодожанина

Вінніпеґ. — З нагоди закінчення Ювілею 100-річчя Канади, скульптор Леонід Молодожанин з Вінніпеґу отримав золоту медалю, видану для відзначення цієї події як признання за „цінні услуги, віддані Канаді". Цю сентеніяльну медалю отримала обмежена група найбільш заслужених канадійців і була вона вручена панею Джюді Ламарш, державним секретарем Канади в Оттаві. Це високе відзначення нашого мистця пригадує, що він, як скульптор, уже вибився в перші ряди канадійських мистців. Доцінюючи це, музей у Вінніпеґу влаштовує при кінці цього року ретроспективну виставку скульптур Л. Молодожанина, яка об'їде всі чільні музеї Канади.

Українці м. Тулюзи нагородили першу дитину, яка народилася на вулиці „Україна"

Париж. — Після відкриття вулиці „Л'Юкрен" — „Україна" у великому промисловому місті Франції Тулюзі, в присутності префекта Лепаньє і заступника посадника міста п. Сімон, голова комітету для надання назви вулиці інж. С. Пащенко, повідомив масово зібраних українців і французів про приємну несподіванку: Комітет уфундував нагороду 50.00 фр. для першої дитини, що народилась на Українській вулиці. Цим першим „уродженцем під ім'ям України" виявився хлопчик Сільвен Шевельє, і щасливій мамі п. Пащенко передав банкову книжечку на вище згадану суму. Урочистість відкриття вулиці з назвою „Україна" була попереджена Архиєрейською Службою Божою, що її відправив Апостольський Екзарх у Франції Кир Володимир Маланчук. Після св. Літургії православні отці Єреміїв і Попель відправили вдячний молебень. Тижневик „Українське Слово" з Парижу повідомляв, що про церемонії відкриття нової вулиці всі три місцеві французькі газети помістили ілюстровані репортажі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Навіки разом"

Дотепер большевицька преса застосовувала гасло „навіки разом" лише тоді, коли мова йшла про відносини між Україною і Росією. Але в зв'язку з 24-ою річницею підписання договору між СССР і Чехо - Словаччиною про співпрацю і взаємодопомогу — після ліквідації з допомогою перевороту більш незалежного уряду Бенеша, — совєтська преса вже й про Чехо - Словаччину почала писати, як про країну, яка має бути „навіки разом" із своїм поневолювачем. „Радянська Україна" з 22 грудня так і назвала репортаж про святкування з нагоди тієї річниці, що відбулись у Києві, де на мітингу виступав віце - консул ЧСР у Києві, Ярослав Доубрави. В м. Овручі відкрито „музей" якогось чеського комуніста Я. Налєпки. На Житомирщині відбулися „зустрічі дружби" між представниками Чехо - Словаччини і „житомирцями" — совєтська преса ніколи не називає українцями українців, коли мовиться про зустрічі з закордонними представниками, навіть із так званого „соціялістичного табору" . . .

Дійсно, за майже чверть сторіччя Чехо - Словаччина у значній мірі узалежнилась від Росії, в першу чергу економічно. Відомо, що ЧСР продукує багато зброї, літаків, панцерників, різних автомобілів, однак, як стверджує „Радянська Україна", продукує все це „за радянською ліцензією".

Отому московському імперіялістичному гаслові „навіки разом" чинить дедалі гостріший спротив чеська і словацька інтелігенція. В країні десятки тисяч людей перестали вивчати російську мову, хоча її вивчають примусово в багатьох школах діти. Чеські і словацькі молоді письменники вже не раз виступали з відвертими заявами й домаганнями, щоб їм, нарешті, дали право вільно висловлювати свої думки. Селянство ЧСР лише частково околгоспнене — воно втікає з колгоспів. Так навіть у стані сателіта Чехо - Словаччина вже не йде з комуністичною Росією шляхом, який можна назвати „навіки разом".

Закони проти злочинности

Наприкінці минулого року президент Джансон підписав прийнятий Конгресом закон про боротьбу проти злочинности у місті Вашінґтоні, чи пак Дистрикті Колюмбії. Коментатори приписують до цього акту поважне значення, пригадуючи, що Президент відмовився був підписати подібний закон у 1966 році, подавши за причину, що він „поважно порушив би індивідуальні права людини". Проти схвалення цього закону для Вашінґтону й проти підписання його Президентом виступали муринські лідери і задні діячі так званого руху за громадянські права, вважаючи, що це було б дискримінацією супроти мурин, бож такого закону нема ще для цілої Америки, а спеціяльно у Вашінґтоні, Д. К., більшість мешканців становлять мурини й тому у минулому році Президент призначив для Дистрикту Колюмбії першого „комішнера" — мурина.

Коли Президент все ж рішився той закон підписати, то зробив це він з огляду на зловісний зріст злочинности в столиці Америки. Очевидно, це не „привілей" Вашінґтону, бо число злочинів помітно зростає в усіх містах Америки, на всій її території. Тому на церемонії підписування закону Л. Б. Джансон заявив: „Нема поважнішої життьової проблеми в Америці, як щораз більша загроза злочинства на наших вулицях. Сподіваюся, що Конгрес підійде до цієї проблеми у наших містах також поза цією столицею". У Конгресі дійсно лежить неполаднаний ще законопроєкт під назвою „Акт про безпеку на вулицях і контролю злочинів", що його вніс Уряд на початку минулого року. Коли його не схвалено в першій сесії цього Конґресу, то тільки тому, що частина законодатців вважає його занадто лагідним, а частина — занадто суворим. В основі підписаний уже закон щодо міста Вашінґтону, як і проєкт закону, подуманий для цілої країни, збільшують компетенції поліції і загострюють кари за злочини. Деякі губернатори й посадники міст самі завадять у себе надзвичайні розпорядки для боротьби проти злочинства, наприклад, на Фльориді, — всуперек крикові про „обмежування громадянської свободи".

Ясно, що громадянські свободи не повинні сприяти зростові злочинности. Поліція і суди не розв'язують цієї проблеми в цілості, але таки обмежують злочинність, а легкі виміри кари й утруднювання слідства сприяють їй.

У 350-РІЧЧЯ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

(Виставка в Публічній Бібліотеці в Ню Йорку)

Поміж двома кам'яними левами Нюйоркської публічної бібліотеки видніє незвична афіша, яка мимохіть притягає увагу прохожих нюйоркчан та незчисленних туристів зусібіч світу, що товпляться на цьому чи не найлюднішому перехресті міста. Стародавня гравюра зображує гурт київських спудеїв на тлі будинку академії. Поруч — напис англійською мовою:

350-ліття Києво - Могилянської Академії
Перший український університет 1617-1967

Афіша запрошує оглянути виставку, яку з цієї нагоди влаштував Слов'янський відділ Нюйоркської публічної бібліотеки.

Справді, важко було б вибрати краще місце і кращу нагоду для того, щоб познайомити чужинців з українською культурою.

Виставку влаштовано без настирливої пропаганди й надокучливої реклями, але з тією тактовною і гідною скромністю, яка викликає пошану. Над стендами книжок — портрети. Їх тільки три, але з них променює глибинна достойність зображених осіб: ліворуч митрополит Петро Могила, посередині гетьман Іван Мазепа, праворуч митрополит Рафаїл Заборовський.

Портрети цих трьох діячів символізують одночасно три етапи історії нашого першого університету: 1) заснування академії Петром Могилою і швидкий її розвиток — до занепаду під час Великої Руїни; 2) повного розквіту досягає академія за часів гетьмана Івана Мазепи, що був її великим меценатом; 3) після перерви, спричиненої полтавською катастрофою, академія розквітла наново, завдяки невсипущій праці митр. Рафаїла Заборовського, — аж до 1815 р., коли Москва зліквідувала цю велику святиню української науки й культури.

У поясненнях до виставки підкреслено насамперед заслуги української шляхтянки Гальшки Гулевичівни - Лозки, чий княжий дар уможливив заснування академії. Ця справжня — не тільки родовита, але й духова — аристократка пожертвувала на ту ціль свою садибу на Подолі в Києві. Новозаснованє Богоявленське Братство збудувало на цьому ґрунті монастир і школу, яка стала основою Києво-Могилянської Академії. За часів Мазепи збудовано коштом новий будинок Академії.

Дуже доречно вказано в поясненнях на те, що Києво - Могилянська Академія була в той час найважливішим науковим центром усієї Східньої Европи, бо „в інших країнах школи високого академічного рівня ще не розвинулися вповні, або ж — як, наприклад, у Росії — взагалі не існували".

І справді: щойно в першій половині XVIII ст. — з участю випускників київської академії — засновано високі школи й семінарії в Петербурзі, Казані, Суздалі, Новгороді, Смоленську, В'ятці, Архангельську, Астрахані, Вологді, Костромі й Москві.

В академії вчилися українські гетьмани І. Виговський, Ю. Хмельницький, І. Мазепа, П. Орлик, П. Полуботок; там же працювали й училися такі діячі, як св. Дмитро Туптало, Йов Борецький, Інокентій Гізель, Григорій Сковорода, Опанас Лобисевич, Григорій Полетика, кн. Олександер Безбородько та інші.

Але ще доречніше підкреслено в поясненнях факт, що академія була першим справжнім демократичним університетом, доступним для студентів з усіх суспільних верств і всіх національностей, що було в той час явищем унікальним в Европі.

Серед виставлених книжок увагу звертають такі раритети, як „Євхологіон" Петра Могили (виданий 1646 р. в Києві); друге видання славетного українського словника Памви Беринди „Лексикон славеноросский", що був першим слов'янським словником (перше видання вийшло 1627 р.); „Лѣтописецъ, списанный въ Украйнѣ", автором якого був св. Дмитро Туптало (1651-1709); „Записка о началѣ Кіевской Академіи" Г. А. Полетики (1725-1784) та ін. З чужомовних праць, зв'язаних з академією, виставлено англійський переклад відомого „Опису України" деБоплана з 1651 р., а з новіших книжок польського історика Александра Яблоновського „Akadem i a kijowsko - mohylańs k a" (Краків, 1899). Слід згадати також монографію сучасного українського автора Богдана Кентшинського „Мазепа", видану шведською мовою в Стокгольмі 1962 р.

Улаштувавши цю виставку, Слов'янський відділ Бібліотеки зробив для своїх численних читачів і відвідувачів цікаву й корисну роботу, а для українців — дружню послугу, за що й належить признання директорові цього відділу, відомому польському вченому д-рові Яцові Мішеві. Організатор і впорядник виставки — український бібліотекар цього відділу д-р Роман Ільницький.

Виставка користується заслуженою популярністю. Звідомлення про неї появилися в англомовних публікаціях. Нещодавно 350-ліття Києво - Могилянської Академії відзначило ЮНЕСКО. Будемо ж сподіватися, що, услід за чужою, також і наша публіка зацікавиться цією виставкою. Це тим більше, що серед наплину тривожних вісток про новий терор окупанта в Україні якось непомітно пройшла не менш тривожна вістка про загрозу, що нависла над будинками Києво - Могилянської Академії в Києві. Совєтська преса („Літературна Україна" з 20 жовтня і „Молодь України" з 26 листопада ц. р.) повідомила, що „Держбуд УРСР розглядає проєкт знесення будинків академії. Будинки мають бути зруйновані, на їхньому місці здіймуться нові багатоповерхові корпуси. Могила Сагайдачного потрапить під 4-поверховий будинок. Ампірні будинки всередині садиби підлягають знесенню, а сама територія буде закрита для сторонніх відвідувачів".

Це ще один доказ, що сучасні большевицькі володарі, розвинувши по - фарисейськи „культ особи" і пролиловши крокодилячі сльози над знищенням у сталінські часи Свят - Михайлівським собором та іншими історичними будівлями в Києві, на ділі продовжують сталінську політику руйнування пам'яток української культури. Тож і не диво, що їхній „проєкт знесення" будинків академії викликав в Україні широку хвилю обурення і протестів, що відбилося навіть на сторінках української совєтської преси.

Підтримати всіма доступними засобами боротьбу наших братів в Україні за збереження історичних будинків Києво - Могилянської Академії — наш невідкладний обов'язок.

В. Д.

Олекса Чавурський

ОБРАЗКИ З ФІНЛЯНДІЇ

(До п'ятдесятліття незалежности)

(3)

В темні зимові дні діти ляпляндців збираються гуртками й ідуть до школи, присвічуючи собі дорогу малими смолоскипами. У негоду батьки доставляють наймолодших дітей до школи на своїх плечах, ідучи лещетами.

Держава платить школі за дитину 90%, а громада покриває лише 10% видатків. Діти незаможних ляпляндців дістають у школі даровий харч, інші платять за харчі по чотири центи. На сніданок дістають вони густу зупу й молока скільки завгодно, хліб, конфітури або свіжі овочі. Учитель або вчителька живуть при школі, лікар приїздить двічі на тиждень для оглядин школярів.

В руханковій залі діти щодня відбувають вправи. Кожна дівчинка мусить навчитися варити й пекти, провадити дім та доглядати дітей. Кожний хлопець мусить навчитися якогось ремесла, без огляду на те, чи з нього буде фармер, адвокат чи письменник.

За 531 милю від столиці Ляпляндії стоїть стовп з таблицею, на якій написано чотирма мовами: „Напапіірі, Польціркель, Поляркрайс, Арктік Сиркел". Тут же найдали на півночі розташована дослідна стація. Колись було це велике приватне господарство. Рівні поля простягаються між двома озерами, оточеними чатинними деревами. На тих полях росте пшениця, жито, овес, ячмінь і картопля. Агрономи виплекали тут спеціяльну породу пшениці, що визріває протягом короткого ляпляндського літа, і створили штучні погної, що найкраще надаються для слабкого, тонкого ґрунту.

Полярна картопля має дуже гарний запах. У серпні на півночі вона вже цвіте, і тому треба садити її з початком червня. Науковці сподіваються виплекати таку картоплю, яка витримувала б найбільші морози.

В полярних околицях нема комах - шкідників і сонце світить 22 години на добу. Тож на дослідній стації збирають найбільші у Фінляндії врожаї картоплі. При домі директора стації є город із грядками моркви, буряків, петрушки, шпінаку, фасолі, солодкого гороху. Фасоля у Ляпляндії не встигає за літо розвинутися у стручки.

***

Про Фінляндію кажуть: можна дивуватися, що вона взагалі існує. На таку сумнівну заввагу відповідають, що фіни — це індивідуалістичний, упертий, витривалий, відважний нарід.

Фінляндія вела сорок дві війни проти Росії. Кожну програла, але з кожної зуміла вийти щасливо. Фінляндія зазнала чимало лиха, протягом понад 600 років належавши до Швеції і протягом ста років бувши „великим князівством" Росії. Фіни пережили громадянську війну, яка вибухнула в 1917 році, пережили війну 1939-40 рр. з СССР, вийшли щасливо з другої світової війни, хоч були в союзі з гітлерівською Німеччиною.

Фінляндія після світової війни не була окупована альянтами, але втратила 12% своєї території, мусіла заплатити большевикам 500 мільйонів долярів воєнного відшкодування і примістити у себе 420.000 втікачів.

І цим разом фіни зуміли нещастя обернути на свою користь. Щоб могти сплачувати Москві відшкодування, вони набудували величезні фабрики, завдяки яким скріпилася їх економіка. Тепер Фінляндія далеко багатша країна, ніж Польща і Чехо - Словаччина. Фінляндія — це наче зразковий „супермаркет", що розташувався побіч старого, втомленого сусіда.

У війні з СССР ніхто не допоміг Фінляндії, і це зробило з фінів крайніх реалістів. Вони розуміють, що пуста балаканина не змінить обставин.

Найбільш пророчистою є їхня мовчанка. У День Незалежности, коли тисячі молодих фінів у Гельсінках зі смолоскипами маршують під білими прапорами із синім хрестом, вони ступають мовчки, і їх хода притишена снігом. Не чути музики, ні голосу сурм чи барабанів. Тихо ступає молодь, а їй похмуро приглядаються із хідників тисячі старших людей, які пригадують усе пережите.

Мовчазливість фінів зображена в народному оповіданні про селянина, який думав, що його син народився глухо - німий. Ні слова не промовив він за двадцять літ. Одного дня, коли обидва працювали в полі, син зачепив плугом об камінь і надщербив леміш. „Ах, до чорта!" — скрикнув він іспересердя. Здивований батько спитав, чому він досі нічого не говорив. — „Я чекав, аж матиму щось сказати", — відповів син.

Фінляндське слово „сісу" тяжко віддати чужим словом, його відповідником було б менш - більш слово „відвага", „завзяття". Фін пояснив це слово співробітникові „Нюйоркера" Вейнбриджеві так: „Коли хтось повалить вас на землю, а ви знаєте, що він повалить вас знову, коли ви підніметеся з землі, але все таки піднімаєтеся, це буде — „сісу".

Фіни свідомі того, що вони чомусь не дорівнюють шведам, і це їх болить. Вони здають собі справу, що шведи багатші, більше освічені, але рівночасно вважають себе вищими за москалів, хоч не забувають, що залежать від Москви.

Надусе люблять вони лещата, коли ж нема снігу, з'їжджають з пагорбів по смерековому чатинні.

Фіни належать до найбільше грамотних народів і мають до книжки незвичайну пошану. У Фінляндії виходить 110 часописів накладом два мільйони. Це справді подивугідна цифра, коли зважити, що ця країна має всього 4.500.000 населення.

Перед першою світовою війною багато фінляндських міст із дерев'яними домами, немощеними вулицями та хмарами куряви, яку піднімали вози, запряжені кіньми, подобали на сибірські села. Воду для пиття привозили в бочках. Тепер ті самі міста наче збудовані на світову виставку: чистенькі, білі, і це найбільше впадає в очі чужинця. Тут бачите ви нові доми, фабрики, уряди, готелі. Після війни поставили в Фінляндії міста Ровеніємі, Ваза та Кюпіо. Місто Лятті називають „американським" містом. Тапіоля, славна частина Гельсінок — це чи не найдосконаліший і найкращий у світі будівельний проєкт.

В частині Ляпляндії ніч триває майже два місяці. Північне сяйво, що часом роз'яснює тоді небо, це справжні чари. Вкінці з'являється сонце і починається 1.732-годинний день.

У Ляпляндії живе 200.000 фінів. Під час війни вони були змушені покинути Ляпляндію. Повернувшись, збудували нове місто Рованіємі, що має 25.000 населення. Сподіваються, що за десять років воно матиме 35.000. Природний приріст людности у північній Фінляндії майже вдвоє більший, як у південній. Фінляндія має 60.000 озер, які взимку замерзають так густо, що

(Закінч. на стор. 3-ій)

НА ТЕМУ ДНЯ

Шелест і Ковінька

Перший секретар ЦК КПУ П. Шелест, доповідаючи в Києві, в присутності свого вождя Л. Брежнєва, про „досягнення" УССР за роки совєтського режиму, заявив між іншим: „Нині Україна — республіка суцільної грамотности". Як писала „Літературна Україна" з 26 грудня м. р., промову П. Шелеста часто переривали схвальними бурхливими оплесками. Дійсно, було чого. Особливо за „республіку суцільної грамотности", як і за те, що нібито „розквітає і збагачується чарівна українська мова".

Можливо, все було б гаразд, коли б не якийсь Ковінька. В тій же „Літературній Україні" за місяць перед виступом П. Шелеста він опублікував у числі з 17 листопада 1967 року статтю „Перукарня чи постригальня", в якій навів десятки прикладів калічення чарівної української мови, і то не в Києві, а вже навіть у некоронованій столиці живої української мови — у місті Полтаві. Той автор, не передбачаючи, очевидно, виступу П. Шелеста на мовні теми, писав:

„Якось я сидів у приймальні однієї солідної обласної інституції і чую — секретарка по телефону розмовляє:

— У дихало дав? Васька — псих!.. Увіряю тібя — фракло!

Чи впливає ця чудернацька мова на юнацтво? Очевидь, у деякій мірі впливає..."

О. Ковінька, соромлячись мовної некультурности, навів значно більше прикладів, як то українська мова в Україні „розквітає", і що означає вислів московського намісника в УССР П. Шелеста про „республіку суцільної грамотности". Так, він писав:

„Офіційні написи на державних і громадських установах теж мішаною мовою російсько - українською мовою написані. Приміром: „Октябрська районна Рада депутатів трудящих".

Довгенька вулиця, що вибігає аж у степ, назвали — Польова. Та сю назву через кожні два - три будинки в різній транскрипції подають: „Польова", „Полевая", „Полева"... Добре, що хоч не написали — Полова.

У старовинній козацькій Полтаві довгенько трималися історичні назви: перший Козачий провулок, другий Козачий...

За культу особи — перейнакшили: найменували — перший Робочий, другий Робочий...

Зміна нічим не вмотивована, але й досі історичних назв не поновили..."

Несамохіть посвідчив Ковінька і про грамотність серед „вищих прошарків" в Україні, зокрема серед працівників міських і навіть обласних установ, для яких, видко, найвищою математикою є вірно провідміняти звичайне українське прізвище. Автор розповідає:

„Я живу в Полтаві, як ото кажуть, безвиїзно дванадцять років. Багато листів я одержував і одержую від міських і обласних установ та організацій, але ще жадного випадку не було, щоб моє прізвище написали грамотно, правдиво. Пишуть так: „Кавеньке", „Кавеньце", „Кавенько", „Кувінькє"..."

Занепад кільтури мови означає не що інше, як занепад загальної культури народу. Чия в цьому вина — не Ковінці казати, бо можна опинитися серед... ворогів українського народу, а вже особливо — українсько ї культури!

Бридко за апаратчика Шелеста, який змушений завжди вислуговуватися перед Москвою, скільки вже вимпомпувано, скажімо, нафти з української землі „на благо родіни", починає прострикувати про „республіку суцільної грамотности".

(лп)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В 1967 Р.

(3)

22 — Комунікат Українського Термінологічного Центру (УТЦ) в Америці в справі українського перекладу USA на Злучені Стейти Америки (ЗСА).

23 — Створення 8 підкомісій в Організаційній Комісії для підготови СКВУ.

— Проголошення Крайового Комітету для відзначення 25-річчя УПА.

23-25 — XX Конвенція Українсько - Американських Ветеранів у Філядельфії. Командант — Євген Сагаш.

24-25 XI конгрес ТУСМ ім. М. Міхновського. Голова — Богдан Кульчицький.

— 18-та Зустріч українців Америки й Канади в Торонті з нагоди 100-річчя Канади, 50-річчя Української Національної Революції і 25-річчя УПА, з участю 8.000 осіб.

— Конференція СФУЖО у Куритибі, Бразилія, з участю Ірини Павликовської.

25 — Загальний З'їзд Українського Музичного Інституту Америки. Президент — д-р Зіновій Лисько.

28-4 серпня — Подорож Йосипа Лисогора з дружиною Марією по 8-ох країнах Европи (Італія, Югославія, Австрія, Польща, Німеччина, Франція, Люксембург, Англія) для вияснення можливостей допомоги тамошнім українцям.

— Створення Координаційної Ради Українських Організацій Австрії. Головa — Юліян Костюк.

— Декларація Закордонного Представництва УГВР у 50-річчя Української Національної Революції.

ЛИПЕНЬ

1 — Спільне Послання українських католицьких Владик: Кардинала Йосифа Сліпого й 16-ох інших Єрархів — про Українську Церкву в катакомбах.

2 — Участь українців у святкуваннях 100 - річчя Канадійської Федерації. Розмова сен. Павла Юзика з королевою Єлисаветою ІІ в Оттаві.

1-3 — IX конгрес СУСТА у Філядельфії. Президент — Юрій Кульчицький

2 — Посвячення площі під будову церкви св. Трійці на Союзівці з участю Еп. Йосифа Шмондюка.

8 — Українська маніфестація в Лестері, Англія, з нагоди 50-річчя Української Національної Революції і 25-річчя УПА з участю 8.000 осіб.

— Василь Тисяк, кол. оперовий співак, кол. УСС, помер у Торонті, Канада, на 66-му році.

16 — Відкриття українського музею в Гардентоні б. Вінніпеґу, Канада.

16-22 — Тиждень Поневолених Націй; активна участь українців у маніфестаціях в багатьох містах ЗДА, зокрема біля пам'ятника „Свободи" в Ню Йорку.

19-22 — XX Ювілейна конференція Української Православної Ліґи у Піттсбургу, Па., з промовою Митрополита Іоана.

— Міжкрайова Пластова зустріч на оселі Батурин в Савт Болтоні.

—Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА Володимир Малець помер у Дітройті на 77-му році.

29 — „День Української Молоді" на світовій виставці ЕКСПО-67 в Монтреалі, Канада. Демонстрація українських груп перед совєтським павільйоном.

30 — Урочисте посвячення нової української католицької катедри з участю Володимира Єпископом Іосифом Шмондюком в Ґленн Спей, Н. И.

31 — „День Української Молоді" в Оттаві, Канада, з приявністю прем'єра Лестера Пірсона і генерального губернатора Ролянда Мічене.

— 45-річчя Хліборобсько-Освітнього Союзу в Куритибі, Бразилія.

— О. Гриценко: „Роки бурі і натиску", Вид. „Слова" і Фундації Гриценка, Ню Йорк.

— Англомовний „Вступ до російської історії" М. Чировського. Вид. „Філософської Бібліотеки", Ню Йорк.

— Викінчення погруддя Папи Павла VI скульптором Л. Молодожанином.

— В липні відкриті всі оселі молоді — Пласту на Вовчій Тропі в Іст Четгемі, Н. И., СУМА в Елленвіллі, Н. И., ОДУМ-у в Аккорді, Н. И., МУН'у в Лігайтоні, Па., — і інші в ЗДА і Канаді.

СЕРПЕНЬ

1 — Група 320 українських прочан у Папи Павла VI в Римі.

4-5 — Український фестиваль у Давфіні, Манітоба, Канада, з промовою Митрополита Максима Германюка.

6 — Масова зустріч з нагоди 50-річчя УНР на „Україні" біля Торонта, Канада.

13 — „Український День у Міннесоті", маніфестація в Міннеаполісі, 3.000 осіб.

17 — Йосиф Шуб'як помер у шпиталі на Філіппінах з ран отриманих у В'єтнамі.

19 — Депеша й лист о. д-ра В. Кушніра, голови КУК, до прем'єра Квебеку Даніеля Джансона з протестом проти промови до Полковника генерала з Москви 15 серпня.

20 — Проф. Богдан Загайкевич, кол. сотн. УГА, сеньйор педагогів, помер у Кренфорді, Н. Дж. на 81-році.

22 — „День УССР" у совєтському павільйоні на ЕКСПО-67 у Монтреалі, Канада.

26 — Молодь на честь 50 річчя Укр. Національної Революції, мистецька імпреза на „Союзівці".

26-27 — ІІІ Високошкільний З'їзд „Зарева" на Лігайтоні, Па.

— Церемонія передачі портретів Айри Олдріча й Т. Шевченка Університетові Говарда, пензля Мирослава Григорієва; спонзор УВАН.

— Заклик през. УНР в екзилі Миколи Лівицького до всіх вояків з нагоди 50-річчя відновлення українських збройних сил.

— ХХІІІ Конгрес Міжнародних Жіночих Союзів у Лондоні з участю О. С. Процик від СФУЖО.

— Заснування Спілки Українських Образотворчих Мистців в Австралії, у Сиднеї. Голова — Степан Місько.

— 75-річний ювілей СС Служебниць ПНДМ в Буенос Айресі, Арґентина.

— Д-р Матвій Стахів: „Україна і Росія", англомовний Нарис історії політичних і мілітарних взаємин, 20-ий том Бібліотеки Українознавства НТШ.

— Участь українських професорів у конгресах — лінґвістів в Букарешті, славістів у Зальцбурґу і порівняльних літературознавців у Белграді.

ВЕРЕСЕНЬ

1-4 — XVI Здвиг СУМА. 1 320 зареєстрованого юнацтва, 10 000 учасників.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

Проф. В. Гришко обраний на голову та проф. М. Степаненко на ген. секретаря УРДПартії

Ню Йорк. — 23-25 грудня ц. р. відбувся в Ню Йорку, частинно в залі церкви св. Володимира, частинно в Українському Народному Домі, 5-ий Делегатський З'їзд Українців Революційно-Демократичних Переконань з нагоди 50-тиріччя Української Національної Революції. З'їзд започаткував о. протопресв. Лев Весоловський. Головою президії був ред. Петро Волиняк, заступником д-р А. Лисий. Приявними були 52 делегати, при чому Галина Багряна репрезентувала організацію з Німеччини, І. Чавро з Англії, Л. Думановський з Аргентини, Ф. Ревенко з Франції, проф. Ф. Федоренко з Америки — різні інші крайові організації УРДП були репрезентовані уповноваженими членами УРДП в ЗДА. Головну доповідь виголосив проф. Василь Гришко „Третя сила, третій шлях, третя революція", доповідав також д-р Тома Лапичак „Актуальні громадсько-політичні проблеми". Доповіді внутрішньо-організаційного та спорідненого характеру виголосили генеральний секретар партії проф. Микола Степаненко і проф. Микола Воскобійник. У церковній залі відбувся бенкет з мистецькою програмою, у великій залі УНДому — зустріч з громадянством. З нагоди З'їзду відбулась конференція споріднених демократичних організацій — ДОБРУС, СУЖЕРО, ОДУМ, Студентського Т-ва ім. Грушевського, Т-ва сприяння ОДУМ-у й Комітету Увічнення пам'яті І. Багряного. Обрано Керівні органи УРДП, при чому на голову партії обрано проф. Василя Гришка, на генерального секретаря обрано знову проф. Миколу Степаненка; проф. М. Воскобійник, Ф. Гаєнко і ред. П. Волиняк стали його заступниками. Між численними гістьми приявними були президент УНР в екзилі Микола Лівицький, та архиєпископом Мстислав і єпископ Олександер.

● **Австралійський прем'єр Гаролд Голт**, який втопився під час купелі два тижні тому, топився вже на тому самому місці чотири місяці тому — виявила 27-річна моделька Діяна Летт, приятелька родини Голтів: в квітні цього року вона, заувaживши, що Голт охляв у морі і йде на дно, поплила йому на рятунок та витягла на сушу.

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж.

ШИРШІ СХОДИНИ УНДОМУ

В суботу, 9-го грудня 1967 в Українському Народньому Домі в год. 6-ій вечора відбулись Ширші Сходини Членства Дому. Про діяльність Екзекутиви за час від останніх сходин звітували: пп. В. Гнатів, М. Кізима, Д. Кордуба, М. Почтар і М. Семанишин.

Останній, як голова Екзекутиви УНДому, зокрема поінформував присутніх про дотеперішні заходи екзекутиви в напрямку побудови репрезентативної залі для потреб місцевої громади, стверджуючи, що, виготовивши потрібні мінімальні пляни, робиться заходи перед міськими властями про одержання дозволу на будову. Якщо ці заходи увінчаються успіхом, з весною можна буде починати дальшу розбудову Народнього Дому. Тому теж апелював він до присутніх посилити збіркову кампанію на фонд будови і поширення членства. Якщо б збірка не дала наміченої суми 150 тисяч, вважає доцільним затягнути внутрішню позичку серед членства, бо пекуча потреба великої залі не дозволяє далі відкладати її побудови.

За дальшу розбудову промовляє теж дотеперішня наскрізь успішна перебудова куплених приміщень, набутий досвід, здорова фінансова господарка Дому, яка виказує 50 тисяч обороту за останніх 9 місяців. Збори одобрили ці заходи Екзекутиви в напрямку дальшої розбудови, а для належного розгляду і зваження її можливостей та засобів реалізації обрали комісію в складі: пп. М. Семанишин, В. Гнатів, П. Богданський, В. Кузик, О. Сигіда, І. Калинович та п-і А. Дубас. Комісія предложить звіт із своєї праці — рекомендації щодо засягу дальшої розбудови на схвалення Річним Загальним Зборам Дому, 18-го лютого 1968 року.

На частинне покриття видатків, зв'язаних із забезпеченням приміщень в Домі для чисельних громадських організацій та установ, рішено перевести в часі Різдвяних Свят на терені Нюарку, Ірвінґтону та околиці коляду для УНДому. Коляду переводитиме загал членства під зарядом комітету в складі: пп. Ю. Кононів, С. Кобільник і М. Леськів.

Після закінчення сходин, присутні перейшли на головну залю, щоб взяти участь у Розваговому вечері. Вечір відкрив імпрезовий референт УНДому п. Кобільник. Мистецькою частиною проводила, як конферансіє, п-і Іванна Кононів. В. програмі виступали: пі А. Ґавдяк, відспівавши три пісні при акомпаніяменті п-и Євгенії Вольц; гарфістка — п-а М. Леськів; п. Магмет у ролі Гриця Зозулі; та танцювальна група під мист. керівн. п-ва Салабунів, виконуючи Коломийку, Гонить Вітер, Гопак.

Перед розіграниям другої з черги річної льотерії УНДому, присутні змогли скористати із смачної кухні та буфету під зарядом пань — членкинь Дому.

Льотерійний виграш перевели пп. М. Кормило та А. Кейбіда. Першу нагороду, кольоровий телевізор, виграла п-і М. Кеснер з Джерзі Сити, другу, портабельний телевізор, — п-і Г. Микитин з Ірвінґтону, третю, звукозаписувач, — п. Г. Бекелій з Ровей, четверту, міксер, — п. І. Думенко з Ірвінґтону, п'яту, фотоапарат, — п-і К. Дзера з Нюарку та шосту, настільне радіо, — п. Собків з Нюарку.

Льотерія була успішна і дала понад 1 600 дол. прибутку. Ідучи на зустріч загальному бажанню учасників вечора, п. Кобільник у заключному слові обіцяв подбати про підготовку подібних розвагових вечорів та посилити під час зимових місяців мистецьку та культурну діяльність УНДому. (*мп*)

Веланд, Канада

50-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Для відзначення століття Канади і п'ятдесятліття української революції влаштував клюб при парафії св. Михаїла святковий концерт, що відбувся 29-го жовтня у гарній, новій залі місцевої гайскул. Програму концерту виповнив хор „Дніпро" з Клівленду і танцювальний гурток „Калина" з Торонта, а започаткував його парох церкви св. Михайла, о. М. Бутринський, з'ясовуючи мету концерту. Хор „Дніпро" під проводом свого мистецького керівника і дириґента Е. Садовського виступив у трьох точках програми як чоловічий, жіночий і мішаний хор, відтворюючи композиції Миколи Лисенка, А. Гнатишина, М. Дремлюги, А. Кос-Анатольського, Е. Козака, М. Гринишина, І. Шамо та дириґента хору Е. Садовського. Хор має вже свою добру марку, котру здобув виступами не лише в Клівленді, але й у других містах Америки й Канади, і тому про його виступ, про хористів, солістів і відтворювання програми зайво розписуватися. Танцювальний гурток „Калина", у складі 32 осіб, під проводом п. С. Дзуґана, технікою танкових еволюцій, ритмікою і прецизністю у виконанні не поступається перед фаховими танковими одиницями. Загалом ціла імпреза зробила гарне враження та здобула признання в численної публіки, серед якої були представники й інших національних груп.

Після закінчення концерту, у приміщенні клюбу відбулася вечеря для виконавців програми та гостей, в часі якої о. Бутринський подякував виконавцям за їхні мистецький успіх, а голова хору „Дніпро" — о. Трешневський подякував організаторам імпрези за їхню працю при влаштуванні концерту та товариської зустрічі після концерту. О. З.

СТВОРИЛИ МАТЕМАТИЧНУ МОДЕЛЮ САМОРЕГУЛЯЦІЇ СЕРЦЯ

Інститут кібернетики АН УССР у Києві створив, як повідомила московська „Комсомольская Правда" з 22-го грудня, математичну моделю самореґуляції серця. Опис тієї математичної моделі зроблено у вигляді формули. „Праця з моделлю дозволила медикам проаналізувати деякі невідомі досі якості самореґулювання серця, котрі згодом були виявлені експериментальним шляхом".

Заклик Літературно-Допомогового Фонду „Слова"

Літературно-Допомоговий Фонд (ЛДФ) при Об'єднанні Українських Письменників „Слово" існує вже кілька років і є громадською допомогою українським письменникам у потребі. Хоч збіркова акція для поповнювання цього фонду існує весь час, звичайно з початком нового року управа ЛДФонду звертається до українського загалу з окремим закликом — посилити збіркову акцію. Наше громадянство, — установи й окремі жертводавці, — завжди відгукалися прихильно на наш заклик і це давало нам змогу не тільки видавати допомогу письменникам у потребі, а й створити невелику резерву, конечно потрібно для випадків наглої потреби.

Власне, потреба створення цієї резерви й була причиною того, що на протязі 3-ох років свого існування ЛДФонд міг уділити допомог старшим віком і хворим письменникам на порівняно невелику суму півтора тисячі долярів. Усі допомоги досі були матеріяльного характеру чи для поправи здоров'я. Стан Фонду не дозволяв досі видавати письменникам навіть невеликих допомог творчого характеру — для опрацювання і видавання їх творів. Наші письменники часто своїми власними коштами видавали свої книжки, а тепер теж власними засобами випускають третій випуск 500-сторінкового, ювілейного збірника „Слово", — видання, яке знайшло читачів не тільки на еміграції, а й в Україні.

Останніми часами, у зв'язку з різними політичними подіями, допомогова акція ЛДФонду вийшла далеко за межі Америки, і виникли нові потреби допомоги письменникам чи їх родинам. Все вказує на те, що ті потреби зростатимуть. Тому теж управа ЛДФонду іменем усього колективу Об'єднання Українських Письменників „Слово" звертається з новим закликом і проханням до української громади посилити збірку на наш фонд і тим дати йому змогу продовжати та поширювати допомогову акцію. Початок нового року дає добру нагоду пригадати собі наших письменників, які своєю творчістю зафіксовують для майбутнього думки і прагнення української людини поза Україною. Всі пожертви на ЛДФонд можуть бути відтягнені від Федерального податку, поскільки наше Об'єднання „Слово" матиме в 1968 р. для цього спеціяльний чартер.

Адресса ЛДФонду (для листування):

SLOWO, 2 East 79th Street
(Ukrainian Institute)
New York, N. Y. 10021

Грошові пожертви просимо скеровувати на адресу: Writers Fund „Slowo", Self Reliance Federal Credit Union
9 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Управа ЛДФонду „Слова"
Святослав Гординський,
Микола Понеділок,
Іван Керницький

Відгуки на рекомендації Королівської Комісії й проф. Яр. Рудницького

Оттава. (ОУПС). — Як можна було сподіватися, кінцевий звіт - Рапорт Королівської Комісії викликав живий відгомін у радіо, телевізії й пресі в Канаді. В переважній більшості відгуки були прихильні, зокрема серед тих інтерпретаторів, що прочитали й зрозуміли суть рекомендацій. Прихильні були відгуки теж і на окрему рекомендацію проф. Яр. Рудницького, що подав свій проєкт зміни Бр. Н. А. Акту (Сек. 133, 5), вводячи нову концепцію обласних (реґіональних) мов та обласної (реґіональної) двомовности в Канаді, що мали б існувати побіч офіційних мов (англійської та французької), та офіційного білінґвізму.

Прихильні голоси в цій справі були в обох оттавських англомовних щоденниках („Сітізен" і „Джорнал") (6. XII), в торонтонському „Ґлов енд Мейл" (6. XII), в вінніпезькій „Фрі Прес" (6. XII), та інших часописах. Все ж деякі з них старалися, або промовчати рекомендацію проф. Яр. Рудницького, або викривити її зміст. До останніх належали монтреальський „Ле Девуар" (7. XII), що, не зрозумівши, в чому справа, побудував усю свою арґументацію проти неї на тому, що мовляв, наш учений, хоче в додатку до двох офіційних мов у Канаді, впровадити ще українську й інші. Різниць між „офіційними" й „обласними" мовами, що їх подав проф. Яр. Рудницький у своєму звіті, В. П. — анонімний монтреальський журналіст „не завважив", очевидно, не читавши докладно рапорту. Подібний був випадок із Л. Зінком у торонтонському „Телеґрамі" (8. XII.). Він навіть висловив надію, що канадійці українського походження відкинуть рекомендацію проф. Яр. Рудницького. Тим часом сталося навпаки: і окремі ромадяни й україні окремі громадяни і українта установи заявилися в основі за цією рекомендацією, вважаючи її справедливою й доброю так для української групи, як і Канади в цілому.

Те саме можна сказати й про німецьку групу, зокрема на степових провінціях. Часопис „Дер Нордвестен", що виходить у Вінніпеґу, висловив проф. Яр. Рудницькому признання за те, що він був єдиним членом Королівської Комісії, що заступився не тільки за свою власну етнічну групу, але обороняв інтереси німецької, італійської та ескімо-індіянських мов Канади (число від 13. XII. 1967).

Італійські відгуки покищо не відомі, за винятком відірваних голосів окремих одиниць, що не зорієнтувалися добре в ситуації й не прочитали самого Рапорту, чи рекомендації проф. Рудницького.

Тим часом окремий комітет при федеральному Уряді в Оттаві пильно розглядає цілу справу й подасть свої остаточні рекомендації федерально-провінційній конференції, що плянується на початок 1968 року. Треба сподіватися, що українські родом посли й сенатори в Оттаві скажуть тепер своє слово, як забезпечити конституційно права української мови й української групи в Канаді. Їхній голос матиме, як ніколи досі, велике значення на хід справи.

● **У Західньому Берліні суд** звільнив Фріца Тойфеля, бородатого студента, який гордиться своїм прізвищем „чорт" і називає себе звеличником Мао Тсе-тунґа. Тойфелеві закидали, він кидав камінням проти поліціянтів під час демонстрації, що її влаштували „ліві" студенти Берлінського університету під час приїзду до Західнього Берліну Іранського шаха Різи Палеві. Суд визнав, що нема доказів на його вину.

ОБРАЗКИ З ФІНЛЯНДІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

творять природні шляхи, якими можуть їздити вантажні авта й танки. Цей лябіринт озер, засіяних малесенькими острівцями, сягає далеко на південний схід.

Найбільшим парадоксом Фінляндії є те, що її народ, який майже пів століття ставив незламний спротив московським зазіханням на своє національне життя, дає немалу підтримку комуністам. У парляментарних виборах 1966 року комуністи здобули більше як п'яту частину всіх голосів, хоч число комуністичних послів упало з 47 на 41.

Є дві причини цього явища: залишки з прикрих днів громадянської війни, коли багато людей вірило, що комуністи — це оборонці робітників проти „білої реакції". І друга причина: комуністичних кандидатів підтримали виборці з тих округ, у яких питання безробіття все ще залишилося актуальним. Ті виборці вважали комуністичних кандидатів націоналістами, а не агентами СССР. Багато червоних брали участь у війні проти Москви.

(Кінець)

СОВЄТИ РОЗБУДУВАЛИ СВОЮ АРМІЮ в т. зв. Монгольській Республіці, особливо в прикордонній смузі біля Китаю. Подробиці подали „Новості Монголії", які подрібно описали військову параду в столиці Монголії Улан Батор. Виявляється, що совєтські з'єднання в Монголії розпоряджають танками й ракетами і становлять поважну збройну силу, зосереджену у передбачуванні зудару з Китаєм.

Ділимося сумною вісткою з Ріднею і Знайомими, що 10-го грудня 1967 року згинув у В'єтнамі наш Найдорожчий СИН і БРАТ

бл. п.
БОГДАН БРИДУН

підстаршина 1-ої Кавалерійської Дивізії ЗДА (замешк. 93 Van Horne St., Jersey City, N.J.)

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю, 5-го січня 1968 року о год. 9:30 ранку з каплиці української католицької церкви св. Петра і Павла при Bergen і Bentley евеннях в Джерзі Сиτі,, по Службі Божій о год. 10-ій ранку на цвинтар Holy Cross Cemetery, N. Arlington, N.J.

Тіло спочиває в похоронному заведенні Ковальчика, 129 Grand St., Jersey City, N.J. Години відвідування — 2-5 і 7-10 веч.

В глибокому смутку:
мама — МАРІЯ
тато — ВАСИЛЬ
сестри — АННА і НЕНСІ
брат — ІВАН
Родини: ПАЛКА, ЩУПЛЯК і ТИМКІВ
і дальша Рідня

Повідомляємо Друзів і Знайомих, що 27-го грудня 1967 р., ненадійно померла наша Улюблена СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.
МАРІЯ СКРЕМЕТА

уроджена у Винниках біля Львова.
ПОХОРОН відбувся дня 29-го грудня 1967 року в Торонто, Канада.

В глибокому смутку —
Родини:
СКРЕМЕТИ
МАРКЕВИЧІ
ОБАРАНЦІ

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ НАШОЇ НАЙДОРОЖЧОЇ ДОНЕЧКИ

бл. п. НАДІЇ БОДНАР

будуть відправлені слідуючі

СЛУЖБИ БОЖІ і ПАНАХИДИ

в днях 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 і 14 СІЧНЯ 1968 р. в церкві СВ. МАРІЇ, ОЗОН ПАРК, Н. Й. і дня 8-го СІЧНЯ ц. р. в церкві СВ. ТЕРЕСИ, ОЗОН ПАРК.

РОДИЧІ, БРАТ і РОДИНА

Замість квітів на могилу Дорогої Своячки
бл. п. д-р мед. СОФІЇ ПАНКЕВИЧ-СМІШКО
на Український Католицький Університет у Римі складає 10.00 долярів
Мгр С. ВОЛЯНСЬКИЙ

„Театр у П'ятницю" у Гартфорді

Подія небуденна, що ми у Гартфорді, мали змогу вітати аж з Філядельфії наш „Театр у П'ятницю". Та не всі хотіли використати цю нагоду, хоч мушу признати, що були всі ті, яких можна бачити і на всіх інших імпрезах. А тому, що навинулася мені пані Язичинська, я зробила з нею інтерв'ю, щоб почути її думку і про виставу і про дивну поставу нашого громадянства.

— Чи ви були на виставі „Театру у П'ятницю"? — питаю. — Та певні, щом була, того я би си не могла відмовити, хоч моя „шапа" тепер на страйку.

— А що можете сказати про той наш театр? — Що вони повинні сі називати „Суботники", бо давали представлення у суботу.

— Ну, як вам подобались „Найкращі хлопці з дивізії"? — Та, йой, страшні ми сі тото всьо сподобало, а найбільше той „пуцер", алем сі потім довідала, жи він в цивілю жонатий. А що вже мовити про того хорунжого, такий тоненький, та високий, всем таких любила. Фурт ми нагадував ту пісню пана Кистаторо: „Ти до мене не ходи, — куций, коротенький, бо до мене ходить високий тонейкий".

Або та Парані, всем гадала, жи то моя односельчанка з-під Самбора, а як зачала вогорити, том си мислила, жи з Вовтичох під Самбором. Так ми припала до серці, жи дуже шкодую, жи вона з Філядельфії, а том могла мати коліжанку. А що вже мовити про паненьку, а як красні співала, чистий „пікчер" панянуці на шого сгомосці.

А потім пан сотник, гей, гей, давні то часи, як я його знаю, а він мене не знає.

І тут я перервала потік захоплення п. Язичинської, бо сама поринула думками у ті давні часи, як я ще до школи ходила. До нашого міста приїхав театр, це була радісна подія і для старших і молоді, яка мусіла ломити голову, як то роздобути гроші на всі вистави. Театр приїздив на кілька днів. Це і не змусило подумати про фінанси, бо в хаті мені сказали, що досить з мене, не мушу бути на кожній виставі. Але я мусіла. Тоді я почала перебирати шкільні книжки, котрі би то продати, бо мені бракувало ще пару грошів на квиток. Я рішила продати фізику і пішла до театру. Купила третє місце, сиділа на першому, за знаним мені ключем передбачувала, котре місце буде незайняте, бо я мусіла все докладно бачити. І там власне я пізнала нашого „пана сотника" Паздрія. Через те знайомство дістала т.зв. „дваєра" з фізики і мусіла здавати „промоцію" перед конференцією. А моя найліпша тваиршка, лежала на підлозі між лавками і вікном на „пакунковім папері" і мені підповідала. На тому місці дуже непрошую пана проф. Гната Мартинця за те мале шахрайство, але тому винен таки „пан сотник" Паздрій.

Тут мої спомини урвалися бо побачила, що пані Язичинська нетерпеливо крутиться, певно хоче ще щось сказати. Я не помилилась, вона почала далі.

— Знасте, пані ріпортісрко, жи не пам'ятаю, колим сі так сміяла, як того вечера. Але як сі скінчило і засвітили світло, а я сі подивила на залю, то у мене „сміх з плачом сі обіймив", як писав наш поет. Гей, мислю си, ба, та дея наша гартфордска публіка і та „з гаїї сосайди" і та „сосайда з нищого бейсменту". Ціле щістє, жи ті артисти, жи вдень працюють, вечір ходять на проби, а на вікенд тиж не мають спочинку, не знали, жи половина з тих людей на салі була тилігенція з околиці, а то були би помислили, жи в нас в Гартфорді таки справді сама махорка.

Я не могла її перервати, і вона продовжувала далі.

— Таж у нациняльній барі нираз так повно, жи аж тріщит, а мітинґів і балюнків без ліку, що тра аж нашого сгомосцьі бадерувати, жиби відпустили залю в школі, бо в Народнім Домі нема місьце. А на представленню було так рідонько, бо наша „сосайда" сиділа перед „телє"-візором, а наша молодь десь зійшласі тай „кумку микала" по свому.

Так, п. Язичинська має рацію. Не так у нас, як у других народів пр. у наших сусідів. Була я раз на польській „Веселій ревії", (пробачте мені, всі „телє"-візійні патріоти). Грали старі актори, як і наші тепер, гра була добра, публіка дописала, не було навіть стоячого місця. А другий раз в найбільшій залі Гартфорду, виповненій по береги, давали щось модерного, але повязане з мітологією, що не для всіх було сприємливе, я могла перекопатись, коли мій сусід по першім акті встав, плюнув і вийшов. Але він прийшов, купив квиток і бодай плюнув, що йому було вільно.

Іванна Гілевич

Вісті з Осередку Українських Студій при Українській Католицькій Семінарії у Вашингтоні

1го грудня виголосив наш визначний науковець і знавець наркотиків професор д-р Залуцький з Гарвардського Університету доповідь в Осередку про „галюциногенні середники", тобто про наркотики, що викликають галюцинації. Це питання не сходить зі сторінок преси і воно стоїть на порядку дня клопотів всіх відповідальних американських чинників, включно з церквою і священиками. Ось тому семінаристи самі забажали почути опінію фахівця про ці справи, що з ними зустрілися вже й деякі наші священики. Модерний священик мусить мати ясний погляд на ці справи, що так турбують американських виховників.

Доповідач подав спочатку цікаву статистику. Згадані наркотики, якщо опанують людину й стануть налогом, збільшать число умовохворих, що їх Америка має вже 9 мільйонів. Вони вимагають трьох більшостей дол. річно для шпиталів. 36 відсотків всього бюджету стейту Ню Йорк ідуть для шпиталів умовохворих! Проф. Залуцький обмежив доповідь до маріхуани та ЛСД, і дав перегляд тих психоз, схізофреній та всяких неврозів і нервових забурень, що їх вони викликають. Доповідач перестерігав проти куріння маріхуани, що тепер поширене по університетських кемпусах, бо воно викликує в молоді кримінальні аспекти і молодь часто „авансує" пізніше до морфіни, героїни чи кокаїни.

На закінчення проф. Залуцький показав фільм про психічні забурення в американській армії і відповідав на різні запити. Голова Осередку подякував сердечно доповідачеві за його важливу доповідь, ілюстровану прозірками.

Проф. Т. Залуцький від кількох років працює з допомогою фундацій із своїм колегою д-ром Кападісо над пейотами, що їх уживають американські індіяни. Вкоротці появиться обширна праця про їх досліди, в яких вони знайшли три нові, дотепер незнані сполуки.

8-го грудня виголосив доповідь голова Осередку, професор д-р Р. Смаль-Стоцький про „Українські різдвяні традиції". Він почав доповідь запитанням до семінаристів, котрі ще традиції Старого Краю на Різдво в їх родинах задержані. Було встановлено, що ось такі традиції ще знані та становлять складову участь святкування Різдвяних свят в Америці: кутя, 12 потрав при Святій Вечері, дідух і коляди, хоч їх первісне значення у дохристиянській добі вже затемнене.

Доповідач з'ясував теорії Потебні, Драгоманова, М. Грушевського, Климника про походження наших різдвяних традицій, що їх пізніше християнство цілковито засимілювало. У своїй основі вони пов'язані із зимовим циклем дохристиянських свят, на який пізніше свій вплив мали й староримські цикли: Врумалій, Сатурналій та Вотів. Явним доказом цього зв'язку є етимологія слова „Коляда" від латинського слова „Календе".

Доповідач дав перегляд цілого свята Різдва, під яким приховалося дохристиянське свято Корочуна, пов'язане з днями грудня, як скорочується ніч, а більшає день і проміння сонця віщують поворот весни. Те свято складалося із готування до Різдва в хаті і господарстві, Вілії (24-го грудня) та прилагодження 12-ти традиційних потрав, (що відповідали колись 12-ти місяцям, а тепер — 12-ти Апостолам), церемоніяльного внесення „дідуха" (символу бога-сонця й цілої родини) та снопів сіна, багатої куті — Святої Вечері, що мала такі потрави: кутя, горох та капусняк, борщ з грибами, голубці, риба холоджена й смажена, вареники, млинці, каша, пиріжки й узвар із сушених овочів. Далі наступала Свята Ніч, несення вечері бабуні й дідунові та хресним батькам, вкінці — колядування.

Доповідач дав пояснення усіх тих дохристиянських ритуалів і церемоній, проречитував всі ще затримані тексти чарувань, заклять та проклять лихих сил і духів. Всі вони разом були проявом анімістичного світогляду наших прадідів. Вони жили від тисячліть в патріярхальних сім'ях хліборобів, що займались також скотарством і рибальством.

Головував на доповідях настоятель Впр. о. д-р В. Макух.

По Різдвяних феріях відбудеться 10-го січня доповідь проф. д-ра Лева Добрянського, Джорджтавн Університет, на тему: „Азія, Україна й Америка".

Ню Йорк, Н. Й.

АНДРІЇВСЬКИЙ ВЕЧІР 1-го ВІДДІЛУ СУА

9 грудня 1967 р. влаштували членкині 1-го Відділу СУА в залі Народного Дому „Традиційний Андріївський Вечір". Імпрезу відкрила голова Відділу п-ні Марія Головей, щиро вітаючи всіх гостей, а особливо молодь, яка численно прибула.

Реферат на тему „Андріївські звичаї та їх походження" відчитала п-ні Н. Хоманчук.

Жартівливу сценку пера Наталії Чапленко „Модерний Андрій" приготовила культурно-освітня реф. п-ні Михайлина Баран, а вдало відіграли її пластунки Оксана Баран і Валентина Вадя.

Діву-звичаєву програму свосі власної обрібки вивела заст. голови Відділу п-ні Оля Сливка. На тлі української хати одягнена в чудовий бойківський стрій вона зуміла в уяві перенести присутніх на рідні землі під час зимового зоряного вечора під Андріївську ніч. Калита, бублики, відливання та відчитання воску, перекидання черевиків, численя кілків, сіяння конопель, таємниця під горнятком, кидання голки, все це глибоко захопило присутніх. Дівчата і хлопці брали активну участь у тих грах та навипередки бігли до ворожки, ролю якої відігравала п-ні Іванна Венгрин, щоб довідатися про свою будучність. Гостинною частиною вечора зайнялася господарча референтка п-ні К. Пашута, яка при допомозі пань Відділу зладила багатий та смачний буфет. Льотерію перевели п-ні Марія Андрушків та п-ні Стефанія Рудик.

Декорації намалювали п-нна Ярослава Сливка та Т. Когут. Патефон і українські платівки постарала п-ні Марія Скафарик. Вечір увінчався незвичайним моральним та матеріяльним успіхом.

Марія Зубрицька

У ВІННІПЕГУ ВІДКРИТО НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Вінніпег, Ман. — У неділю 17 грудня Митрополит Кир Максим офіційно відкрив Архиєпархіяльний Музей ім. св. Володимира, в будинку Централі Українців Католиків Манітобщини, на 418 Абердин вулиці у Вінніпезі. Як повідомляв тижневик „Поступ" ч. 49, музей є одним з проєктів нашої Архиєпархії з приводу 100-річчя Канади. Музеєм опікується Ліга Українських Католицьких Жінок Манітоби під керуванням пані Надії Даревич.

Музика і політика

В серпні 1967 помер у західньому Берліні визначний німецький музиколог, історик музики, музичний публіцист і композитор Ганс Йоахім Мозер. Був професором університетів у Галле, Гайдельбергу і Єні, директором державної академії для церковної і шкільної музики в Берліні, а останньо директором консерваторії „Штерн" у Берліні.

Серед численних його праць з ділянки музики, може нас зацікавити його книжка „Музика Заходу" (Ді Тонкунст дес Абендляндес), яка появилася в 1960 році в західньому Берліні. Перед появою цієї книжки, накладня, яка приготовляла її видання, розіслала проспекти, в яких були подані головні розділи книжки та названі народи, яких музика буде опрацьована. Зі слов'янських народів були подані: москалі, поляки, венди, чехи, словінці, сербо-хорвати і болгари, а про українців — ні слова. Одержавши цей проспект, написав я листа до проф. Мозера, запитуючи його, чи він знає про існування українського народу та його музику, і чому в проспекті його праці нема згадки про Україну? Проф. Мозер відповів, що мого листа одержав якраз у відповідний час, бо дискутував з російськими референтами культурних справ (для нього як і для не малого загалу західнього світу СССР — це Росія), як з'ясувати музичні осяги поодиноких народів СССР як українців, вірмен, кавказьких народів та інших, і на це дістав відповідь, що його питання є зовсім „антисовєтське", іншими словами, що в СССР існує тільки совєтська музика. Але, писав проф. Мозер, він буде дуже вдячний, якщо я подам йому коротку статтю про українську музику та про різниці між музикою москалів і українців, бо хоч він має матеріяли про музику інших слов'янських народів, то про українську не може нічого знайти, та й не хоче своєю аполітичною працею викликати державної ворожнечі. Він не хоче бути несправедливим супроти українців, маючи для них симпатію і знаючи про їхні терпіння під час другої світової війни, але не хоче задля їхнього мистецтва кидати кістки незгоди. Десять хвилин від його мешкання починається „остблькок", який „простягається аж до Владивостоку," а ви сидите собі там спокійно, немов на іншій планеті (цебто в Америці). Якщо пришлете мені щось про українську музику, я охоче, але по змозі (підкреслюючи це слово) те використаю.

З його думок, висказаних у листі, пробивається „страх" перед сусідом з „остблькоу", та боязнь, щоб не давати причини до „державних непорозумінь".

Я післав йому коротку статтю про українську музику та її історичний розвій, але він моїх шість сторінок машинопису скоротив до двох, беручи до уваги тільки творчість неживучих уже композиторів, а пропускаючи підсовєтських, зазначуючи загальниково, що і в Києві живе багато визначних музиків. Мабуть не хотів кидати „кістки незгоди", хоч все таки подав мої замітки про різниці між українською й московською музикою, а при тому згадав, що німецький історик музики Карло Лявкс у книжці „Музика Росії і СССР" наближився до цього питання однобічно, з „московської перспективи", бо про музику України, другої по величині совєтської республіки з її понад сорок мільйонів населенням, не сказав майже нічого.

Осип Залеський

ДВІ ПАНАХИДИ

Ню Йорк. (А. Г.) — У неділю 10 грудня в українській православній катедрі св. Володимира в Ню Йорку було відслужено панахиду по сл. п. Семенові Підгайному в другу річницю смерти та по сл. п. Іванові Дубинцеві, який помер в 1954 р. Панахиду відправив протопресвітер Лев Весоловський у супроводі хору під дириґуванням проф. В. Завітневича. Перед панахидою о. Лев пригадав численним присутнім патріотизм і віддану працю цих українців, зусиллями яких написано й опубліковано Білу Книгу про голод у 1933 році, штучно створений московсько-комуністичною владою на Україні. Покійні відзначались жертвенною працею для національної справи та безкомпромісовою поставою до комуністичного режиму.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

JANUARY 7th, 1968

BRANCH No. 243, St. Michael's of West Pullman, Ill. will hold there regular meeting and election of officers for the year 1968. The meeting will follow Sundays Mass on January 7th, 1968, at church hall, 12200 So. Parnell Ave., West Pullman, Ill.

НЕДІЛЯ, 7-го СІЧНЯ 1968 р.

WEST PULMAN, Ill. Місячні збори 243 Відд. ім. св. Михаїла по Службі Божій в церковній залі при 12200 So. Parnell Ave. На порядку: вибір управи на 1968 рік. — М. Романек, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5928. Нема мисливців!

Білл Алмонд придлив нових мисливців, які зайняли місця тих, які зникли...

— Будьте обережні, і вертайтеся з заходом сонця... — Я не хочу тратити більше людей!

Час минав, і Тарзан і Білл ся... Вже надходила північ, щораз більше непокоїлися... Напруження збільшувалося... і ніхто з мисливців не вернувся!